

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An Episcopus habens potestatem dispensandi cum aliis possit secum dispensare? Et quid de absolutione excommunicationis, suspensionis, interdicti, &c. & de dispensatione super irregularitate, vel ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

lutionem ablato casu particulari, non autem generaliter delegando speciali commissione facultatem absolventi in omnibus casibus, quia Concilium expressè concedit Episcopis posse per se dispensare, vel per Vicarium specialiter deputatum; & quia hæc facultas conceditur Episcopis habito respectu ad industriam personam.

7. Sed ne deseras affirmatiuam sententiam tenere, quam tenet Fagundes & Layman *vbi supra* cum Duardo, & Sanchez *in summa tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 23.* & Suarez *de Pœnit. disp. 30. sect. 2. n. 9. in fine.* Probatur hæc opinio, quia in Decreto Concilij non eligitur industria personæ, sed iurisdicctio illa conceditur ratione dignitatis & officij, si enim eligeretur personæ industria, nec generaliter, nec specialiter posset Episcopus delegare; Quoties etiam aliquid conceditur Prælati presentibus, & futuris in perpetuum, non potest dici electam esse industriam personæ, cum personæ incognitæ delegetur, vt tradunt Iason *in l. more maiorum, num. 65. ff. de iurisdict. omnium iudicum.* Gregor. Lopez *l. 47. in fin. tit. 18. parte 3.* Menochius *de arbit. quest. 64. n. 17.* & Sanchez *loco citat. de matrim.* Quare dicta facultas, cum sit ordinaria, vt pote ratione dignitatis, & officij ex iuris privilegio Episcopis competens, poterit speciali commissione alicui generaliter delegari, sicut quælibet alia ordinata potest; ex quibus remanet soluta aduersariæ partis fundamenta.

RESOL. XVI.

An Episcopus possit committere Confessario Monasterij, vt Moniale absoluat ab hæresi externa. Ex part. tract. 4. Misc. Ref. 89.

Sup. hoc in Ref. præcisa §. Obi- cius, prope finem, a vers. vbi recte docet, & lege tam à principio, & vide etiam in rom. 5. tr. 8. doctrinam Ref. 14. & si placet etiam aliarum eius annot.

§. 1. DE hoc casu olim interrogatus fui, & pro affirmatiua sententia adduxi Homobonum *in exam. Eccles. part. 3. tract. 15. cap. 7. q. 20. resol. 2.* vbi sic asserit. Dico Episcopum Confessario illius Monasterij facultatem dare potuisse vt Moniale in peccato hæresis externo actu proditæ absolueret, nam est teneamus facultatem Episcopis concessam à Concil. Trid. *sess. 24. de reform. cap. 6.* quoad absolutionem ab hæresi esse reuocatam per Bullam Cœnæ, licet multi contrariam sententiam sint amplexi, adhuc tamen fatemur impeditos, quominus Sedem Apostolicam adire possint, per proprium Episcopum à casibus & censuris in dicta Bulla reseruatis absolui posse, ex *cap. mulieres, & cap. ea noscitur, de sentent. excom.* Ita Homobonus, qui pro hac sententia citat nostrum Patrem Duardum.

RESOL. XVII.

An Episcopus, si incidat in aliquod delictorum, de quibus agitur in dicto Decreto Concilij, possit ab alio dispensari, vel absolui cum potestate ab ipso delegata?

Et an Prælati Religionum possint committere Confessario ab illis electo, vt cum illo dispense in omnibus, in quibus ipsi possunt dispensare cum suis subditis?

Et docetur Confessarium Papa ex communi, & veriori sententia non à iure Diuino, sed ab ipsomet Papa habere iurisdictionem ad illum absoluentem. Ex part. 7. tract. 2. Ref. 14.

Sup. hoc in rom. 9. tract.

§. 1. NEGatiuè respondet Alterius *de Conf. tom. 2. disp. 8. cap. 3. concl. 4. vers. tertio quari*

potest. asserit enim non posse Episcopum, cum sit delegatus, facultatem Concilij in dicto cap. 6. quam habet dispensandi, vel absoluenti, alteri committere vt secum dispense.

2. Sed proflus affirmatiua sententia est amplectenda quam tenet Gauantus *in Manual. Episcop. ver. absolutio num. 7.* Alzedus *in Praxi Episcop. part. 2. cap. 6. num. 68.* Thesaurus *in Praxi de Pœnit. part. 1. cap. 24. ver. respondeo tertio.* Floronus *de cas. referu. part. 1. cap. 4. §. 7. num. 14.* Filliucius *tom. 1. tract. 20. cap. 10. num. 272.* Suarez *de Conf. tom. 5. disputat. 41. sect. 2. num. 9.* Sanchez *in summa tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 11.* Ludouicus à Cruce *in Bull. Cruc. disputat. 1. cap. 6. dub. 18. n. 1.* Duardus *in Bull. Cœnæ lib. 3. §. 2. quest. 11. num. 29.* & alij. Dico igitur, in nostro casu, posse Episcopum deputare Confessarium, vt secum dispense, & sibi absolutionem impertiatur. Probatur hæc opinio quia ex vigore dicti Decreti Concilij Tridentini referuatio ablata est à prædictis irregularitatibus, suspensionibus, & excommunicationibus occultis, & consequenter respectu Episcopi non censentur amplius casus referuati, sed vt comprehensi sub eligendi Confessarij facultate sibi iure communi *cap. fin. de Pœnitentia, & remis. concessa.* ergo poterit alteri Confessario committere, ipsum eligendo, vt secum dispense, & se absoluat. Confirmatur, quia cum vi dicti decreti possit delegare ad dispensandum cum aliis, & ad alios absoluentes, vt probatum est, cur non poterit committere in ordine ad se ipsum? non enim Prælati debet esse deterioris conditionis, quam subditi, & sic Sacra Congregatio, vt referunt prædicti Doctores declarauit Episcopum posse deputare Confessarium, qui secum dispense in omnibus irregularitatibus occultis, & se absoluat ab omnibus casibus, in quibus, & a quibus ipsi dispensare, & absolere possunt suos subditos.

3. Neque repugnat quempiam huiusmodi iurisdictionem in semetipsum exercere etiam in absolutione Sacramentali committendo Confessario, vt ipsum Prælatum absoluat, à quo absoluenti iurisdictionem habet, vt constat ex communi, & veriori sententia, asserente Confessarium Papæ non iure Diuino, sed ab ipsomet Papa habere iurisdictionem ad illum absoluentem. Ergo, &c.

4. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos docet Sanctarellus *tractat. de Hæresi cap. 5. dub. 3. num. 16.* Et ideo Prælati Religionum possunt committere Confessario ab illis electo, vt cum illis dispense in omnibus; in quibus ipsi possunt dispensare cum suis subditis, vt obseruat Emanuel Sà *ver. Confessar. num. 16.* Sanchez *de Matrimonio lib. 8. disp. 3. n. 3.* & alij.

5. Vnde omnia supradicta confirmat Amicus nouissimè *tom. 5. de iust. disput. 6. sect. 3. num. 50.* vbi docet, in omnibus casibus occultis in quibus iuxta Concilium *sess. 24. cap. 6.* poterit Episcopus cum suis subditis dispensare, posse & cum se ipso, vel per se ipsum immediate, vt in casibus qui iure Diuino non requirunt distinctionem personarum, vel saltem per suum Confessarium, vt in casibus qui per distinctionem personarum exigunt.

RESOL. XVIII.

An Episcopus habens potestatem dispensandi cum aliis possit secum dispensare?

Et quid de absolutione excommunicationis suspensionis, interdicti, &c. & dispensatione super irregularitate, vel qualibet alia inhabilitate? Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 66. aliàs 64.

7. Ref. 14. §. penult. Prop. 1. a vers. vero, & alij. tom. 1. ad lib. 2. cap. 11. num. 11. Ludouicus à Cruce in Bull. Cruc. disputat. 1. cap. 6. dub. 18. n. 1. Duardus in Bull. Cœnæ lib. 3. §. 2. quest. 11. num. 29. & alij. Dico igitur, in nostro casu, posse Episcopum deputare Confessarium, vt secum dispense, & sibi absolutionem impertiatur. Probatur hæc opinio quia ex vigore dicti Decreti Concilij Tridentini referuatio ablata est à prædictis irregularitatibus, suspensionibus, & excommunicationibus occultis, & consequenter respectu Episcopi non censentur amplius casus referuati, sed vt comprehensi sub eligendi Confessarij facultate sibi iure communi cap. fin. de Pœnitentia, & remis. concessa. ergo poterit alteri Confessario committere, ipsum eligendo, vt secum dispense, & se absoluat. Confirmatur, quia cum vi dicti decreti possit delegare ad dispensandum cum aliis, & ad alios absoluentes, vt probatum est, cur non poterit committere in ordine ad se ipsum? non enim Prælati debet esse deterioris conditionis, quam subditi, & sic Sacra Congregatio, vt referunt prædicti Doctores declarauit Episcopum posse deputare Confessarium, qui secum dispense in omnibus irregularitatibus occultis, & se absoluat ab omnibus casibus, in quibus, & a quibus ipsi dispensare, & absolere possunt suos subditos. Neque repugnat quempiam huiusmodi iurisdictionem in semetipsum exercere etiam in absolutione Sacramentali committendo Confessario, vt ipsum Prælatum absoluat, à quo absoluenti iurisdictionem habet, vt constat ex communi, & veriori sententia, asserente Confessarium Papæ non iure Diuino, sed ab ipsomet Papa habere iurisdictionem ad illum absoluentem. Ergo, &c. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos docet Sanctarellus tractat. de Hæresi cap. 5. dub. 3. num. 16. Et ideo Prælati Religionum possunt committere Confessario ab illis electo, vt cum illis dispense in omnibus; in quibus ipsi possunt dispensare cum suis subditis, vt obseruat Emanuel Sà ver. Confessar. num. 16. Sanchez de Matrimonio lib. 8. disp. 3. n. 3. & alij. Vnde omnia supradicta confirmat Amicus nouissimè tom. 5. de iust. disput. 6. sect. 3. num. 50. vbi docet, in omnibus casibus occultis in quibus iuxta Concilium sess. 24. cap. 6. poterit Episcopus cum suis subditis dispensare, posse & cum se ipso, vel per se ipsum immediate, vt in casibus qui iure Diuino non requirunt distinctionem personarum, vel saltem per suum Confessarium, vt in casibus qui per distinctionem personarum exigunt.

Ad hoc dubium respondet Arriaga in Curia Theologico, tom. 4. disp. 28. de legibus, ubi sic ait: Maior est difficultas quando Pontifex concedit Episcopis potestatem ut dispensent cum suis subditis in legibus ipsius Pontificis, an etiam tunc concedat eis potestatem, ut etiam secum dispensent. Respondeo vno verbo, id est concedere potestatem Pontificis concedentis potestatem; nam si ille eam limitat ad solos subditos excludendo ipsum Episcopum (ut sine dubio facere potest) sane non potest Episcopus secum dispensare; si vero eam restrictionem non ponat, intelligitur eam concedere. Dices, semper ponit eam restrictionem; nam Papa non dat Episcopo potestatem dispensandi cum omnibus, sed cum subditis: ergo per illud verbum excludit semper ipsum Episcopum. Respondeo, eam exclusionem non esse, ut Episcopus non possit secum dispensare, sed ut alij aliorum Episcoporum subditi non includantur; unde in eo casu, si alia maior exclusio non fiat, non censetur excludi ipsum Episcopum; quia non censetur Pontifex velle illi in hoc puncto minorem facultatem facere, quam facit omnibus illius. Dices: ergo si Episcopus habeat à Papa potestatem dispensandi in irregularitate, & homicidio v. g. & ipse occidat aliquem, poterit secum dispensare: id quod videtur valde durum. Respondeo, eam potestatem dispensandi in similibus casibus raro concedi generaliter Episcopo: quod si concedatur, quia ea irregularitas supponit culpam, & gravem, crediderim non intelligi concessam Episcopo, ut seipsum ab ea liberet, licet in aliis materiis, quæ culpam non supponunt, ut v. g. in lege iurij, &c. si datur ei licentia dispensandi cum suis, possit dici data, & dispensandi secum. Ratio disparitatis inter vtrumque casum quoad potestatem ea est, quod quando supponitur crimen, ob quod incurritur irregularitas, permagni interest ad dispensationem concedendam cognitio eius delicti, ac iudicium de illo; id quod ad Superiorem spectat; idcirco æquum non fuit ut ipse sibi posset eam potestatem auferre: unde nisi verba expressè id dicant, non potest presumi à Pontifice concessa illi talis potestas, ut ipse ipse irregularitatem eam auferret: at quando dispensatio est in alia lege, quæ nullam supponit culpam, non est fundamentum vllum vigens, cur non possit illi committi ius dispensandi secum, sicut committitur cum aliis. Hæc Arriaga.

Ad hoc dubium respondet Arriaga in Curia Theologico, tom. 4. disp. 28. de legibus, ubi sic ait: Maior est difficultas quando Pontifex concedit Episcopis potestatem ut dispensent cum suis subditis in legibus ipsius Pontificis, an etiam tunc concedat eis potestatem, ut etiam secum dispensent. Respondeo vno verbo, id est concedere potestatem Pontificis concedentis potestatem; nam si ille eam limitat ad solos subditos excludendo ipsum Episcopum (ut sine dubio facere potest) sane non potest Episcopus secum dispensare; si vero eam restrictionem non ponat, intelligitur eam concedere. Dices, semper ponit eam restrictionem; nam Papa non dat Episcopo potestatem dispensandi cum omnibus, sed cum subditis: ergo per illud verbum excludit semper ipsum Episcopum. Respondeo, eam exclusionem non esse, ut Episcopus non possit secum dispensare, sed ut alij aliorum Episcoporum subditi non includantur; unde in eo casu, si alia maior exclusio non fiat, non censetur excludi ipsum Episcopum; quia non censetur Pontifex velle illi in hoc puncto minorem facultatem facere, quam facit omnibus illius. Dices: ergo si Episcopus habeat à Papa potestatem dispensandi in irregularitate, & homicidio v. g. & ipse occidat aliquem, poterit secum dispensare: id quod videtur valde durum. Respondeo, eam potestatem dispensandi in similibus casibus raro concedi generaliter Episcopo: quod si concedatur, quia ea irregularitas supponit culpam, & gravem, crediderim non intelligi concessam Episcopo, ut seipsum ab ea liberet, licet in aliis materiis, quæ culpam non supponunt, ut v. g. in lege iurij, &c. si datur ei licentia dispensandi cum suis, possit dici data, & dispensandi secum. Ratio disparitatis inter vtrumque casum quoad potestatem ea est, quod quando supponitur crimen, ob quod incurritur irregularitas, permagni interest ad dispensationem concedendam cognitio eius delicti, ac iudicium de illo; id quod ad Superiorem spectat; idcirco æquum non fuit ut ipse sibi posset eam potestatem auferre: unde nisi verba expressè id dicant, non potest presumi à Pontifice concessa illi talis potestas, ut ipse ipse irregularitatem eam auferret: at quando dispensatio est in alia lege, quæ nullam supponit culpam, non est fundamentum vllum vigens, cur non possit illi committi ius dispensandi secum, sicut committitur cum aliis. Hæc Arriaga.

RESOL. XIX.

Quinam dicantur casus occulti, in quibus Episcopus vigore Concilij valeat dispensare. Et an possit Episcopus dispensare, quando delictum non est publicum, vel notorium, quamvis sit notum tribus, vel quatuor, nec de illo sit fama in maiori parte vicinia, vel Collegij? Ex part. 7. tract. 2. Ref. 15.

§. 1. Aliqui censent occultum in præsentia materia intelligendum esse secundum terminos iuris, videlicet quod non potest probari. Et ita Gutierrez in qq. Can. lib. 1. cap. 15. num. 27. Aug. in floribus part. 1. de Confess. quest. 4. art. 5. difficult. 6. Rodriguez in Bull. Cruc. §. 9. num. 69. Grassius tom. 2. Conf. tit. de Homicidio, conf. 2. Garzias de Benef. part. 7. cap. 11. num. 46. Annandartiz in Addit. ad recopilat. legum Navarre lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregularitat. in Declaration. num. 25. quibus ego addo Antonium Soutam in Aphor. lib. 3. cap. 4. num. 6. & 8.

Sup. conten- to in hac Ref. in com. 9. tr. 7. Ref. 114. §. quan- do, & seqq. & hic in- fra in Ref. seq. & in tom. 5. tr. 5. Ref. 88. Ve- rum ad me- dium, vers. vnde. Et quamvis pro Commissa- rio Crucia- tæ, in hoc casu lege- ram in tom. 4. tr. 3. Ref. 142. & in tom. 5. tr. 8. Ref. 15. §. Nec valet, cursum ad medium, vers. vnde & in Ref. 6. §. 1. in fine, vers. quod est quando.

2. Sed omnino dicendum est occultum in præsentia esse id quod non est publicum, etiam si ab aliquibus sciatur. Et ideo Stephanus Daltin. de poss. Episc. cap. 26. num. 3. ex præscripto iuris, & Iurisperitorum doctrina aliquid occultum dici tripliciter ait. Primò, illud quod non est sua natura probabile, quia ut tale non cadit sub cognitionem hominis, eiusmodi sunt cogitationes hominum, de quibus nec Ecclesia iudicat. Secundo, id quod sua quidem natura est probabile, probari tamen non potest, quia nemo illius notitiam habet, ut pote coram nemine factum. Tertio, illud quod probari quidem potest, quia notum, sed tam paucis, quod neque est vulgare, neque in iudicium deductum, & num. 9. notat per casus occultos Sedi Apostolicæ referuatos, vigore Concilij d. cap. 6. Episcopos iurisdictio- ni concessos non intelligendos eos, qui primo modo dicuntur occulti sed tantum eos, qui secundo, & tertio modo.

3. Et ita hanc sententiam tenet Nauarrus, Sanchez, Suarez, Fagundez, Azorius, Lessius, Duar- dus, Alterius, & plures alij, quos citat, & sequitur Bossius de imbleo, sect. 1. cas. 10. §. 3. num. 26. quibus ego addo Marcellum Vlpe, in Praxi, cap. 44. num. 10. Caspensem in curs. Theol. tom. 2. tract. 25. disputat. 5. sect. 17. num. 115. Alzedum in Praxi parte 2. cap. 6. num. 10. Marchinum de Saramento Ordinis, part. 9. diff. 2. Bartholomæum à

ANNAE
OMNIA
O. III. IV. V
E. III

